

Recenzja

PLA SERGI. 2001. **Chrysophycean cysts from the Pyrenees**. 179 str. 8 fig., 4 tab., 71 fot. Miękka oprawa, format 14 × 22,5 cm. Bibliotheca Phycologica 109: 1–179. J. Cramer in der Gebrüder Borntraeger Verlagsbuchhandlung, Berlin, Stuttgart, Cena: 97.00 EUR. ISBN 0067-8122 (Series).

Europa, także Pireneje, należą do terenów bardzo słabo poznanych pod względem występowania w wodach form przetrwalnikowych złotowiciowców zwanych stomatocystami. Praca Sergi Pla jest w skali Europy pionierską pracą uzupełniającą dane o występowaniu i ekologii stomatocyst całego świata.

Praca podzielona jest na 11 rozdziałów (podziękowania, streszczenie, wstęp, opis terenu badań, metody badań, charakterystyka chemiczna jezior, terminologia, opisy cyst, podsumowanie, literatura i indeks stomatocyst). We wstępie (rozdział trzeci) znajdują się informacje o historii badań nad stomatocystami, sposobach (seksualnych i aseksualnych) powstawania stomatocyst oraz przebiegu badań nad cystami złotowiciowców w samych Pirenejach. W następnym rozdziale zamieszczono orientacyjną mapę z zaznaczonymi miejscami (jeziorami), z których pobierano materiał. Jej uzupełnieniem jest lista stanowisk z dokładnym określeniem położenia i wysokość nad poziomem morza oraz roku, w którym pobrano próby. Rozdział piąty zawiera informacje o historii nazewnictwa stomatocyst, które wcześniej nazywane były m.in. statocystami, statosporami, czy cystami, opisy metod badań wraz z dokładnym opisem sposobów sporządzania dokumentacji fotograficznej oraz metod fizyko-chemicznych badań wody. W rozdziale szóstym zamieszczono tylko ogólne informacje odnośnie do fizyko-chemicznych parametrów wody w badanych jeziorach, ponieważ dokładne dane znajdują się przy opisie każdej stomatocysty. Bardzo cenne, przydatne i praktyczne informacje dotyczące specyficznej terminologii używanej do opisywania stomatocyst zamieszczono w kolejnym rozdziale, zatytułowanym "Terminology". Posiłkując się rysunkami autor dokładnie tłumaczy każdy zwrot i termin, który może sprawiać trudność przy identyfikacji morfotypu stomatocysty np. rozróżnienie "scabrae" od "verrucae". Zasadniczy trzon opracowania stanowią opisy stomatocyst. Rozdział, w którym zamieszczono opisy podzielony został na 24 podrozdziały – "Grupy", które odpowiadają grupom na jakie zostały podzielone przez Duffa i in. (1995) i Wilkinsona i in. (2001) stomatocysty ze względu na ornamentację, obecność lub brak kołnierzyka, morfologię otworu itp. Opisy cyst sporządzone zostały zgodnie z przyjętymi zasadami, które opracowane zostały na International Statospore Working Group w 1986 r. Odstępstwem od tego jest to, że w pracy Pla numer stomatocysty (moim zdaniem zbędnie) poprzedzony został literą "S", np. stomatocyst S009. Poza tym autor prezentowanej pracy nie podaje nazwiska/nazwisk autora(ów) i roku jej opisanie przy nazwie-numerze stomatocysty, jak to zwykle bywa w innych tego typu opracowaniach, lecz w końcowej części opisu w tzw. "Comments". Fakt ten nieco utrudnia identyfikację stomatocyst. Szkoda również, że nowych dla nauki morfotypów autor nie oznaczył np. gwiazdką (*), która znacznie ułatwiłaby ich odszukanie wśród innych wcześniej opisanych cyst. W rozdziale dziewiątym podsumowano informacje o ekologii, liczebności i rozmieszczeniu stomatocyst, a w następnych zamieszczono kolejno – bogatą literaturę z całego świata oraz spis stomatocyst z numerami stron, na których znajdują się ich opisy.

Stomatocysty zilustrowane (udokumentowane) zostały na 71 pięknych, bardzo starannie wykonanych mikrografach, zarówno w elektronowym mikroskopie skaningowym, jak i w mikroskopie świetlnym.

Obok tomu I i II atlasu o cystach złotowiciowców (Duff i in. 1995, Wilkinson i in. 2001) praca Sergi Pla zapewne cieszyła się będzie dużym powodzeniem nie tylko wśród paleobotaników, ale również wśród współczesnych badaczy *Chrysophyceae*. Jest to pierwsze tego typu opracowanie dla terenów Europy, dlatego książka ta stanowi cenne uzupełnienie do niekompletnej jeszcze bazy danych o ekologii i bogactwie form stomatocyst z całego świata. – JOLANTA CABALA, Zakład Fykologii, Instytut Botaniki, Polska Akademia Nauk, ul. Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Polska.